

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— „

Pe 3 luni . . . 7.— „

Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . 40.— franci.

Telefon

Nr. 750.

pentru oraș și interurban

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nr.1/aINSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.Mulțumite publice și Lee
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscriptele nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

Grecia.

București, 28 Iulie.

Politica Greciei față de războiul european ne înfățișează cel mai instructiv exemplu de luptă, între prudență și ideal în politica externă a unui stat mic dar plin de amintiri istorice și de năzuinți naționale.

Evenimentul cel mai principal petrecut în Grecia în legătură cu războiul european, este căderea guvernului Venizelos.

Importanța acestui eveniment istoric, pentru viitorul Grecei, nu se poate aprecia în întregime astăzi.

D. Venizelos pentru Grecia contemporană e un Solon al Atenei antice sau un Licurg al Spartei. Vechiu revoluționar cretan, el părăsise locul lui din guvernul cretan și la 20 August 1910 fusese ales în Camera greacă, iar la 19 Octombrie același an însărcinat cu formarea guvernului pe baza unui program de reforme salutare așa cum nimeni nu avusese curajul să anunțe până la el.

Grecia se găsea sub teroarea ligei militare a maiorului Zorbas, locotenentul Typaldos atacase cu flota Salamina, afacerile și creditul erau sub imperiul cursului forțat, relațiile încordate cu junii turci din cauza Cretei, și flota europeană care făcea poliție în apele grecești, aduceau o grozavă umilire națională.

În această atmosferă cu o energie care a mers până a interzice intrarea în Cameră a deputaților Cretani, foștii lui tovarăși de agitații, d. Venizelos a introdus ordine și a reușit într'un timp extraordinar de scurt să pregă-

tească Grecia pentru marile evenimente balcanice din 1912.

Pus în curent cu ceea ce Hartwig ministrul Rusiei, pregătea la Belgrad, d. Venizelos n'a stat la îndoială de a se alătura de Sârbi și de Bulgari, cu toată dușmănia pe care o ridicase între Greci și Slavii din Balcani, politica națională greacă a patriarhiei din Constantinopol.

Pacea dela București a încoronat în modul cel mai strălucit cariera atât de scurtă și atât de productivă a acestui om providențial pentru Grecia.

Dar intensitatea acestei scurte activități politice și reușita ei fără păreche, se pare că a uzat tocmai calitatea principală care a făcut succesul dlui Venizelos: simțul realității și al prevederii.

Nu există Grec care să nu viseze Constantinopolul, insulele, Epirul, Albania, coasta Asiei-mici etc. Amintirile lor bizantine sunt atât de vii, încât în actele cele mai serioase ei n'au uitat niciodată să amestece și o picătură de parigorie imperială bizantină, lucru care pe noi ne face să zimbim, dar care pentru ei este o necesitate sufletească.

Meritul dlui Venizelos a fost tocmai de a fi chemat la realitate acest popor cu însușiri excelente, dar cu spiritul falsificat de gloria unui trecut prea îndepărtat.

Războiul european începând printr'un atac al Austro-Ungariei contra Serbiei, iar tripla-înțelegere anunțând hotărârea de a scoate pe Turci din Constantinopol, este natural ca Grecia să fi înclinat dela început către puterile înțelegerii.

Rezolvarea marelui probleme orientale în-

tr'un senz sau în altul nu atinge pe Grecia de așa de aproape din cauza poziției ei geografice. Pentru Grecia nu era o problemă atât de importantă atitudinea de adoptat față de războiul european ca pentru Bulgaria de ex.

Neutralitatea binevoitoare triplei-înțelegeri satisfăcea și interesele Greciei, și lucrurile s'ar fi isprăvit probabil aci, dacă Franco-Englezii nu începeau atacul la Dardanele.

Necesitatea cooperării unei armate de uscat, s'a făcut simțită dela primele operații ale flotei franco-engleze contra strâmtorilor și atunci guvernul Venizelos a fost imediat solicitat la cooperare. Ușurința cu care d. Venizelos era gata să primească propunerile engleze, va rămâne totdeauna ca o umbră în luminoasă dsale carieră politică. În celebrul său raport către rege, d. Venizelos insistă asupra a două puncte cari dovedesc reînvierea în sufletul dsale a acelor însușiri atavice grecești, de cari dsa se deprinsese un moment pentru a face mărirea Greciei.

D. Venizelos propunea retrocedarea Cavalei Bulgarilor, ceea ce era desigur o fan-tezie politică, cu atât mai mult cu cât dsa afirma, că orice concesii făcute Bulgarilor, nu i-ar putea opri pe aceștia de a profita de eventualile încurcături ale Greciei. D. Venizelos apoi arăta pe baza încredințării engleze, că e vorba de un sacrificiu care n'ar pune în primejdie valoarea armatei grece în-tregi, dar care ar aduce enorma satisfacție ca armatele lui Constantin XIII să intre în Constantinopol.

Experiența anglo-franceză și atitudinea ulterioară a Bulgariei au arătat îndeajuns că armata greacă odată angajată cu 15,000 de oameni, ar fi mers toată la ruină pe stâncile

La geamul cu perdele rubinii...

La geamul cu perdele rubinii
Plângând rămas-am, când la drum porni...
La geamul cu perdele rubinii,
Cu ochi înlăcrimați l'oiu aștepta,
Cu dragoste, cu dor l'oiu aștepta...
Și tristă la venire m'o găsi
In casa cu perdele rubinii...

La geamul cu perdele rubinii,
Veghiat-am tristă și m'oiu oțili...
Veghiat-am într'o așteptare grea
Și trandafirii de pe tața mea
S'or oțili,
La geamul cu perdele rubinii...

Iar într'o zi,
Din lupta mare, dacă va veni,
Nu m'o cunoaște când mă va afla,
In patul alb, in patul meu de nea...

Lacrimi aprinse ne vor podidi,
In clipa dulce când ne-om întâlni,
In casa cu perdele rubinii...

Alastor.

Doamnei Aristizza Romanescu.

Cluj, la 29 Iulie 1915.

Iubită doamnă Romanescu,

Scuză dacă îți răspund prea târziu. Scrisorile dragi din România nu le-aș lăsa fără de răspuns, căci ce să tăgăduesc, suflarea mea este a d-voastre, inima mea bate pentru București, — am avut totdeauna idealul, de-a munci pentru cultura și artele frumoase, și poate am muncit. A sosit războiul. Un războiu cum n'a mai fost și să sperăm cu Freud, că nu va mai fi. Iată o notiță spirituală din „Le Temps”. Anatole France spunea că războiul mondial a izbucnit pentru că a fost dorit totdeauna și va dispărea îndată ce oamenii se vor plictisi. A sosit războiul.

În fiecare zi, în fiecare oră, în fiecare moment tot alte griji, tot mai multe suferințe, tot mai mari desiluzii. Eu, care aveam convingerea, că solidaritatea popoarelor este mai tare decât reacțiunea autocrațiilor, am trebuit să asist la decapitarea muzelor frumoase. Inter arma silent musae. Cât de banal și cât de drept! Adevăratul artist a devenit apatic și indolent, căci în război s'a nimicit chintesenta artei: individualitatea, egocentrismul poetic, căruia odinioară îi dădeau Lessing și Taine epitetul:

„talent literar”, a devenit o scuză a anonimatului. Ca întotdeauna, marii maeștri ai reclamei, tumultuoșii, pretențioșii literaturii: s'au angajat de rolul demagogilor, intelectualii conducători ai Europei s'au făcut precupeții Bur-selor, spirite distinse, raționate și cumpănite, de stima și prestigiul culturii, se lăfăiesc asfixiate pe tribuna distrugerii: Shakespeare, Ibsen, Molière, Goethe tac, dar tunurile și mitralierele își îndeplinesc datoria și seceră pe plaiul omenimei rânduri dese de viață tânără.

Ar fi o imoralitate nu-i așa doamnă Romanescu, că în actuale vremuri artistul să-și vorbească intimitățile? Un vers de Assisi ori de Iehan Rictus ar înșela zimbet pe buze, lira și entuziasmul estetic sunt de prisos, spune doamnă Romanescu, n'ar fi imoralitate să-ți spui că am în sertar două comedii de salon, gata spre a le da teatrului, după atâtea promisiuni și atâtea așteptare, după atâtea avansuri risipite?...

Mă întrebi doamnă Romanescu, ce facem noi Ardelenii?

Doamnă dragă, nu facem garden-party, nici tombolă, nici matineuri delicioase, nici nu tragem la tir, nu facem călătorii plăcute în țara imaginilor cu automobilul fanteziei, ci în fața realității: *ne luptăm și murim*. „Transilvănenii se luptă ca lei”, spunea Hindenburg, și mor ca

din Galipoli și ar fi lăsat Bulgarilor mâna liberă de a lua dela Sârbi și dela Greci tot ce ei visează în Balcani.

Sprijinul României pe care desigur d. Venizelos conta, era o nouă greșală, căci dsa nu trebuia să-și închipuie că România își ia în serios rolul de pacificator și echilibrant în Balcani, chiar și atunci când nu are un interes real și imediat.

Intervenția Italiei în războiu, cu importante concesiuni promise de tripla-înțelegere pe Adriatică, în insule și în Asia mică, a completat seria dovezilor indiscutabile contra politicii intervenționiste a dlui Venizelos.

Guvernul Gunaris a prins de atfel imediat realitatea lucrurilor și a îndreptat trupele spre Albania la câștig sigur și real în loc de Galipoli pentru himere istorice cari trec peste puterile statului elin.

În aceste evenimente în cari Grecia a fost la doi pași de prăpastie, poporul grec nu a neglijat însă de a accentua iarăși aceea notă caracteristică grecească. El a dat în alegeri o majoritate zdrobitoare dlui Venizelos pentru a-și afirma idealul spre Constantinopol. Cum era și natural, faptul acesta nu a avut nici o urmare politică, căci d. Venizelos instruit îndeajuns de realitatea faptelor și de solitudinea Englezilor cari fac o serioasă pază în jurul coastelor grecești a revenit de sigur la perioada glorioasă dela Octombrie 1910 și va fi fără îndoială cel mai puternic sprijin al politicii guvernului Gunaris, care a salvat Grecia dela o aventură ce-i putea fi fatală. St.

Streinii despre interesele României.

— Un răspuns al oficiosului român. —

Războiul european a atras mai multă atenție asupra României, ca stat modern la gurile Dunărei, din partea țărilor europene. Mulți bărbați de stat, diplomați și fruntași scriitori, au făcut cinste de a se ocupa de România și de interesele ei în raport cu situațiunea generală din Europa, făcând astfel aprecieri și comentarii din cari putem constata cum sunt jude-

eroii, spun medicii, să-i vezi doamnă Romanescu cum se duc mii și mii, sub drapelul românesc, cântând „Deșteaptă-te române”. Și trenul împodobit cu flori se întoarce umed de sânge, eroii noștri vin acasă ologi, orbi, surzi... și totuși, pe fața lor nu cetesti blestem. Ei știu prea bine, că își apără patria lor, în senzul biblic al cuvântului, dar și în senzul românesc, și spiritul de jertfă se manifestă la ei într-o grandioasă armonie. Naționalismul ne predomina astăzi pe toți în Ardeal. Niciodată n'am fost atât de compacți în lupta noastră ca acum. Acum nu mai avem mici necăjeli, nici pasiuni private, mici afaceri mărunte. Blăjenii sunt împăcați cu Sibienii, și la Cluj, dușmanii s'au făcut prieteni. Acum vedem și simțim că există o viață nu numai în trupul nostru, minusculă și efemeră, ci este una mai mare, mai sfântă, gata să ne jertfim pentru ea trupul trecător, mantaua sufletului: este conștiința națională. Noi suntem conștienți că purtându-ne cinstit și apărându-ne țara, ne cimentăm pentru totdeauna unitatea culturală și etnică și conștiința națională ne ridică la un nivel cultural, care ne asigură viitorul.

Nu vă faceți prin urmare păreri greșite despre atitudinea Transilvănenilor. Transilvania își face datoria, trebuie să fie o mângăere pentru d-v. Nu suntem plătiți de argintii lui Iuda și nici în momentele de nedumerire firească să nu-ți faci impresia că Românii din Transilvania nu vor fi totdeauna cei mai buni Români. D-v., doamnă Romanescu știți prea bine, că elemen-

cate aceste interese românești prin prisma altor interese.

Între acei cari au avut amabilitatea să facă cinstea de a se ocupa de România e și d. Clemenceau, una din personalitățile marcante ale Franței.

Ce a scris d. Clemenceau despre atitudinea României și conflagrația europeană, și cum sunt judecate interesele românești văzute prin prisma unor altor interese, se poate vedea din următorul articol de apreciere pe care confratele nostru „Viitorul”, organul oficial al guvernului român îl publică drept răspuns la articolul dlui Clemenceau:

Iată acest articol al confratelui bucureștean: „D. Clemenceau publică în unul din ultimile numere ale ziarului său „L'homme enchaîne” un articol privitor la atitudinea actuală a României, în mijlocul conflagrațiunii europene.

D. Clemenceau vorbește de „orientalismul” politicii românești; atacă guvernul român și într'o notă de o violență căutată ni se adresează astfel: „vom invidia chiar pe copiii voștri, căzuți pentru patrie și pentru umanitate, cari vor fi cel puțin liberați de greutatea numelui nostru”.

D. Clemenceau este una din personalitățile cele mai de seamă ale lumii politice franceze. Domnia-sa cunoaște rosturile politicii internaționale și cunoaște desigur care este situațiunea României.

Articolul violent, publicat de d. Clemenceau, n'are altă explicație decât grija legitimă pe care omul de stat francez o poartă intereselor patriei sale.

În lupta gigantică, încinsă astăzi dela apusul la răsăritul Europei, înțelegem pentru ce sufletul domnului Clemenceau este prins de înfrigurarea vremurilor de grea cumpănă.

Privind de aproape numai ce interesează propria sa țară d. Clemenceau este silit să privească atitudinea celorlalte state numai prin prisma intereselor franceze.

Dacă prin urmare este explicabilă starea sufletească a acestui om politic, sunt însă tot așa de evidente violența nejustificată și nedreptatea fiecărui cuvânt din articolul său.

Este nu numai îngăduit, dar este o mare datorie pentru fiecare stat ca în vârtejul împrejurărilor grele de astăzi să cumpănească în primul rând cu îngrijire propriile sale interese; să chibzuiască mijloacele de satisfacțiune ale acestor interese și oportunitatea momentului realizării lor.

De ce d. Clemenceau întrebunțează o măsură când este vorba de acțiunea și de intere-

tul românesc din Transilvania a fost totdeauna cel mai prețios pentru cultura românească. Ardelenii sunt energii nemăsurate ale organismului românesc, ei sunt rădăcina și suc naționalismului adevărat. Nu vă fie teamă prin urmare, că în Ardeal, la anul dacă veți face turneul plănit, dela Brașov până la Orade, nu veți fi ascultată și aplaudată de întreaga Transilvanie...

Iar eu?

Am fost și sunt entuziast apărător al pacifismului.

Iubesc pacea și frumuseța, armonia sufletului. Doresc frățietatea, libertatea, egalitatea tuturor, nu port ură față de neamuri, căci cum aș putea altfel pretinde că străinul să-mi iubească neamul?... Sunt un vizionar și caut floarea lui Xilos în umbra tunurilor, dar, doamnă Romanescu să nu te miri dacă nu poți ceti „lira galantă”, să scriu eu proză parfumată atunci când alții mor sub copite de cai, cu creierul strivit și cu inima ciugulită de corbi?...

Vino înapoi lume de mai demult!

Doamnă Romanescu, roagă-l pe Dumnezeu să facă din soldați iarăși artiști, poeți, scriitori, oameni, iubitori de frumos, propagatori de idei, luptători cu sufletul și creierul...

Sărutări de mâni

Emil Isac.

sele țării sale, și înlătură cu violență aceeași măsură când judecă acțiunea și interesele altora?

Dacă am relevat articolul dlui Clemenceau, care a produs o atât de rea impresie în cercurile românești, am făcut-o siliți de evidentă nedreptate și de violența reprobabilă cu care se judecă atitudinea României de o personalitate politică cunoscută la noi.

De altfel nimeni nu poate fi mai luminat și mai inimos apărător al intereselor noastre mari decât noi înșine”.

Avuția națională a României.

— Industria mică și mare. —

III.

Industria mică, meseriile și comerțul sunt impuse prin sistemul patentelor, după categorii învechite și irrationale. Așa că, suma plătită către stat de fiecare patentar nu e în raport cu venitul lui și nu se poate deduce acest venit din totalul impozitului plătit de patentari. Totuși, cu ocaziunea „proiectului de impozit asupra veniturii” din 1910, s'a evaluat venitul total al patentarilor rurali și urbani la suma de 225,374.000 lei. Oricât ar fi de nesigură și de nedocumentată această evaluare, ea formează singurul punct de razim în cercetarea, care ne interesează. Venitul acesta capitalizat cu dobânda convenită ne-ar da un fond comercial și industrial — privind numai mica industrie — cam de 4 și jumătate miliarde lei.

Industria mare fiind aproape în întregime încurajată de stat, marii industriași nu figurează între patentari, și deci capitalul plasat în marea industrie trebuie să fie evaluat separat. În acest sens avem câteva încercări de evaluări directe. Prin ancheta industrială din 1901—1902, făcută de ministerul agriculturii, industriei, comerțului și domeniilor, s'a evaluat capitalul fix și circulant, plasat în 625 întreprinderi industriale mari, la suma de 247,338.890 lei, sau aproximativ 250,000.000 lei. Prin ancheta din 1908, întreprinsă de ministerul industriei și comerțului, publicată în 1908 sub titlul *Studii și rapoarte asupra industriei mari, încurajată de stat*, se evaluează capitalul fix și circulant, plasat în 268 întreprinderi industriale mari, la suma de 282,523.278 lei. Dar această socoteală din 1908 se referă numai la 268 mari întreprinderi, pe când cea din 1901 se referă la 625 întreprinderi industriale. Apoi, prin cercetările făcute de ministerul finanțelor cu ocazia proiectului impozitului pe venit din 1910, numărul fabricilor încurajate de stat era de 515. Aceste nepotriviri sunt încă o dovadă a risipei de bani publici, care se face cu multe din așa zisele anchete statistice, atât de numeroase de altfel la noi.

Pentru a putea totuși să facă o evaluare a capitalului industriei mari, trebuie să folosesc cifrele existente. Cred că m'aș putea apropia de realitate dacă aș în- doi cifra de 280,000.000 lei, stabilită de ministerul industriei în 1908 pentru capitalul plasat în industria mare încurajată de stat, deoarece întreprinderile la cari s'a referit în acea evaluare sunt aproape numai jumătate din cele cari sunt încurajate de stat în 1910. În orice caz, socotesc că nu m'aș depărta mult de adevăr, dacă aș evalua la cifra de 500,000.000 lei capitalul fix și circulant din industria mare.

Am avea, cu chipul acesta, pentru toată industria și comerțul din România un fond în valoare de aproximativ 5 miliarde lei.

La toate categoriile de avuții evaluate mai sus, trebuie să se mai adauge stocul metalic al Băncii Naționale, valoarea monezilor de aur și argint din circulație și creanțele noastre asupra străinătății. Tot acestea trebuie să se prindă într'un moment determinat, deoarece sunt mai variabile dela an la an.

Rezerva metalică a Băncii Naționale împreună cu tratele socotite în aur trecea de 200,000.000 lei în 1911, pentru a ne menține mai aproape de timpul, la care ne-am referit în celelalte evaluări; iar valoarea monezelor de aur și argint aflate în circulație la 1 Aprilie 1912 era cam 76,000.000 lei. Nu avem puțința, după datele existente să stabilim valoarea tuturor creanțelor noastre asupra străinătății, și de aceea ne-am mărginit să cităm numai valoarea tratelor Băncii Naționale. Am putea spune, în cea mai restrânsă estimare, că valoarea acestei din urmă categorii de avuții: metale prețioase și creanțe asupra străinătății, trece peste 300 milioane lei.

Nu trebuie să adăogate în aceste evaluări nici acțiunile societăților, nici diversele efecte de comerț din portofoliile băncilor, nici obligațiunile sau înscrierile ipotecare ale diverselor credite funciare, nici monedele de cont, nici chiar depozitele din diferite bănci, deoarece toate acestea mai sunt trecute odată într'una din categoriile de avuții, menționate mai sus.

Abrogarea moratorului.

Arad, 30 Iulie.

În numărul de ieri al Monitorului oficial a fost publicată ordinațiunea guvernului ungar privitor la abrogarea moratorului. Noile dispoziții moratoriale au aproape aceleaș cadre ca și cele de până acum, deosebirea e că ordinațiunea actuală nu fixează nici un termen de expirare a noilor dispozițiuni. Noile dispozițiuni intră în vigoare în 1 August și vor servi ca directive și după încheierea războiului.

Ordinațiunea actuală cuprinde dispozițiuni privitor la achitarea împrumuturilor contractate înainte de 1 August 1914. Aceste împrumuturi contractate în bază cambială sau a altor hârtii de valoare girabile, vor trebui să se achite în două rate și adică prima rată în Octomvrie 1915 și a doua în Octomvrie 1916.

Din datoriile făcute prin cumpărarea de mărfuri nu trebuie să se plătească nimic în luna August, ci începând din Septemvrie și în fiecare a doua lună următoare se vor plăti 10 procente din capital.

Pretențiunile cari datează din timpul de după publicarea primei ordinațiuni privitor la moratoriu se poate pretinde să fie achitate în întregime.

Privitor la împrumuturile ipotecare actuala ordinațiune dispune, ca achitarea împrumutului numai în acel caz se poate amâna dacă proprietarul datoras dovedește că nici lui nu-i plătește nime și va avea să-și achite din datorie în proporția în care își încasează și el pretențiunile.

Privitor la chiriile după locuințe rămân în vigoare dispozițiile de până acum sau se pot plăti în rate lunare până în 5 a fiecărei luni.

Asupra depunerilor în cont-curent deponenții dispun liber, din depunerile pe libele se poate cere și de aci înainte numai o replătire de 10 procente.

Premiile de asigurare scadente, luând ca punct de plecare Martie 1915, trebuie plătite până în 30 Septemvrie 1915, adică în interval de 6 luni, și și premiile cari vor fi scadente de aci înainte vor avea să fie plătite la 6 luni, așa că după ziua din urmă a acestui an înceată orice amânare și intră în vigoare iarăș dispozițiunile normale.

Favorurile acordate de ordinațiunile de până acum celor înrolați și familiilor lor rămân în vigoare până la alte dispoziții.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 29 Iulie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rusesc: La frontiera dintre Bucovina și Basarabia honvezi din Croația și glotași ungari au atacat pe neașteptate o pozițiune rusească puternic fortificată. Pe inamic l'a surprins acest atac, încât după o încăierare sângeroasă piept la piept, a fost silit să se refugieze din tranșee, lăsând pe locul încăierării 170 de morți.

La răsărit de Kamionka-Strumilova, trupele noastre au făcut prizonieri: un vicecolonel rus, 7 ofițeri și 500 soldați de rând.

La Sokal am respins repetite contraatacuri violente ale inamicului.

Pe frontul italian: Inamicul a evacuat în fața capului de pod dela Gorizia pozițiunile sale de asalt și s'a retras pe liniile, cari le deținea înainte de luptă.

La frontiera Carintiei s'au dat lupte de artilerie și hărțuiri. În regiunea de graniță din Tirol, am respins în valea râului Etsch, lângă Marco, un batalion inamic. În regiunea Tofanei am respirat o companie italiană.

Berlin, 29 Iulie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: În Flandria, artileria noastră a scufundat în canalul Fournes un pod umblător pe care era montat un tun greu de mare. La apus dela Souchez am respins un atac al Francezilor. La Givency în Argonne și la Vaugeois am făcut explozii succese. Exploziile făcute de Francezi în Champagne n'au reușit.

Pe frontul oriental: La miazănoapte de Niemen situația nu s'a schimbat. La miazănoapte-răsărit dela Suwalki pe ambele părți ale drumului de fer, ce duce la Oliitta trupele noastre au ocupat o parte a pozițiunilor inamice.

Cu acest prilej am făcut prizonieri 2910 Ruși și am cucerit 2 mitraliere. În zorile zilei de ieri și azi Rușii și-au reînnoit atacurile împotriva frontului nostru la miazăzi dela Narew și Nasielsk. Toate atacurile lor au eșuat cu mari pierderi. La apus dela Nowogeorgiewsk, pe țărmul de miazăzi al Vistulei o jumătate de companie de Germani cu prilejul unui atac, ce l'a dat pe neașteptate a făcut prizonieri 120 Ruși. La miazăzi-apus dela Gora-Kalvaria, Rușii au încercat în noaptea de 27 spre 28 c. să înainteze în direcția spre apus. Ieri l-am atacat și l-am respins.

Pe frontul sudoriental: Situația trupelor germane în general nu s'a schimbat.

„Giornale d'Italia” despre situația militară.

Roma. — „Giornale d'Italia” examinând situația războiului pe frontul italian, zice că dușmanul a renunțat la încercările sale zadarnice de ofensivă, mărginindu-se să opună o rezistență pasivă ce îi este îngăduită de pozițiile sale privilegiate (!) pânăce artileriile noastre de mare calibru nu vor fi așezate peste tot în localitățile strategice de peste Isonzo.

Dacă la granițele noastre operațiunile se desfășoară cu oarecare inevitabilă încetineală, statul major italian, în misiunea încredințată generalului Porro, a pus temeliiile unui acord privitor la o apropiată acțiune colectivă a aliaților.

Schimbul de vederi între comandanții diferitelor armate la care au fost față și unii reprezentanți ai Rusiei, a servit să coordoneze toate forțele împătritei înțelegeri, cari vor avea astfel o și mai mare precumpănire asupra forțelor Austro-Germanilor. Aceasta va avea ca rezultat scurtarea războiului.

Această ipoteză ne va părea cu atât mai îndreptățită cu cât mai favorabilă ni se înfățișează astăzi situația pe toate fronturile.

În adevăr, ofensiva încercată de Germania pe frontul oriental se poate privi ca neisbită (?), înaintarea Austro-Germanilor pe frontul sud-oriental a fost ținută (!) în loc; Turcia se află în neputință (!) de a obține vre-un succes cât de mic în peninsula Gallipoli; iar Austro-Ungaria e silită (!) la o acțiune pur și simplă de apărare față de Italia. Dacă, precum e probabil, statele balcanice vor intra și ele în foc, atuncia soarta războiului va fi hotărâtă, iar ziua în care imperiile centrale vor fi silită (!) să ceară (!) pacea, nu va fi departe.

Atac aerian împotriva Cernăuțului.

Viena. — Din Cernăuți se anunță ziarului „Neue Freie Presse”: După multă pauză, ieri a apărut de nou un aeroplan rusesc deasupra Cernăuțului și a aruncat mai multe bombe asupra orașului. O bombă a căzut în mijlocul orașului pe coverișul unei case particulare, făcând neînsemnată pagubă. Celelalte bombe au căzut în apropierea orașului fără să cauzeze vr'o pagubă. Atacul acesta a avut loc des de dimineață, fără a pricinui însă pierderea vieții vr'nei locuitor.

Noile promisiuni făcute de quadrupla-înțelegere României și Bulgariei.

Rotterdam. — Quadrupla-înțelegere a făcut în timpul din urmă noi promisiuni ademenitoare la București și la Sofia: *României îi promite teritoriul dincolo de Carpați și părțile locuite de Români din Basarabia, Bulgariei îi promit întreagă Macedonia.* Regele englez, regele italian și Poincaré sunt într'un neîntrerupt schimb personal de telegrame cu țarul, în chestia tratativilor balcanice.

Lupta pentru Varșovia.

Berlin. — „Daily Telegraph” anunță din Petrograd: Cercurile militare de aici cred, că lupta pentru soarta Varșoviei, poate să mai dureze încă vr'o două săptămâni. În acest timp sunt a se aștepta evenimente decisive între Vistula și Bug, la Lublin și Cholm.

Operațiilor germane la Narew, ni li se dă aici decât puțină importanță, deoarece Rușii la retragere, au distrus totul ce ar fi putut fi de vr'un folos Germanilor.

Printul Trubețkoi în Niș.

Sofia. — Ambasadorul rusesc printul Trubețkoi a sosit ieri dimineață, prin București și Sofia, la Niș. La gară el a fost așteptat de atașatul militar și un consilier al legațiunii sârbești. După sosirea în palatul legațiunii sârbești, l-a vizitat pe ambasadorul primului ministru Pașici, care i-a adus la cunoștință, că moștenitorul Alexandru dorește să vorbească cu el. După informațiunile câștigate de corespondenții din Niș ai ziarelor engleze și franceze, printul Trubețkoi va aduce la cunoștință bărbatilor conducători ai Sârbiei dorința expresă a țarului privitor la campania sârbească și privitor la rezolvirea chestiei balcanice. Până acum atât Pașici cât și printul Trubețkoi n'au făcut nici o declarație în privința aceasta.

Sofia. — După informația unui ziar printul Trubețkoi a fost încredințat din partea țarului ca să pretindă în mod energic dela Pașici și moștenitorul de tron, ca Sârbia să cedeze Bulgariei partea nelitigioasă a Macedoniei. Indubitabil, că acest pas al Rusiei va eșua din cauza încăpăținării Sârbilor.

Un vapor american — scufundat.

Haga. — Din Londra se anunță: Un submarin german, a scufundat alaltăieri vaporul american „Leelanaw” în drumul Archangelsk spre Belfast. Echipajul a fost salvat. Vaporul era încărcat cu in.

„Daily Mail” accentuiază că comandantul submarinului a provocat echipajul vaporului și i-a dat timp destul pentru a se coborî în bărci. Echipajul vaporului, constând din 29 oameni, a fost debarcat ieri în Kirwall.

Mari transporturi de trupe împotriva Dardanelor.

Berlin. — După știrile particulare sosite din Mytilene la Atena în săptămâna trecută au sosit la Mudros vapoarele *Aquitania* și *Mauretania* cu transporturi de trupe. Transportul continuă fără întrerupere. Deasemenea a sosit la Mudros cu un mare transport de trupe și iperdreadnoughtul *Lyon*, care își va continua drumul în zilele cele mai apropiate în portul Serros. În portul dela Mudros stă ancorat vaporul avariat *Agamemnon*. La pupa vasul e găurit în 4—5 locuri, iar hornul principal îi lipsește. În portul dela Mudros se mai găsesc încă două crucișătoare rusești și un distrugător de torpile.

Un corp auxiliar bur pentru Anglia.

Berlin. — Din Haga se anunță: Generalul bur *Botha* pregătește trimiterea unui corp expediționar în Anglia. Se mai vorbește că acest corp, va fi însoțit spre Anglia de însuș generalul *Botha*.

Roosevelt agită pentru războiu.

Paris. — „Petit Parisien” anunță din New-York: Roosevelt primind știrea despre torpilarea vaporului „Lee Lanaw” a exclamat:

— *Grozavă ofensă!* În această situație ne-a adus pe noi politica, care tinde la menținerea păcii cu orice preț. Nu există american, care să nu simtă această ofensă din partea Germaniei, care ofensă e și mai gravă prin acest atac nebunesc.

(Agenția Wolff face la această știre observarea că nici vorbă nu poate fi de o ofensă, căci nu există nici cel mai mic motiv de plângere. Pe vapor se găsea contrabandă de războiu, iar din echipajul vaporului nime nu și-a pierdut viața).

Soc. Crucea Roșie din Arad

va da azi, *Vinert*, în 30 Iulie n. și mâine, *Sâmbătă*, în 31 Iulie n., pe scena *teatrului de vară* din loc două reprezentații, cu scop filantropic, cu următorul program:

1. Uvertură festivă, exec. de muzica reg. 33. cu muzica teatrului sub conducerea dlui Fr. Lamberth.

2. Verbuncul maghiar: dans. De Z. *Gidófalvy*.

3. Tablouri de pe câmpul de luptă oriental și sudic.

4. Cant: exec. de *Ana Stojka*.

5. *Alarma*, tragicomedie într'un act, de R. Falck. executată de E. Várnay, L. Delli, Iosefina H. Harmath, E. Herold, M. Ács și Ios. Nagy.

6. Focuri de tabără. Scene din războiu.

Iuliu Barics, execută cântări curuțești.

7. *Sursum Corda!* Film de cinematograf, scris de contesa *Alex. Teleky* și *Dr. A. Dános*. Rolurile principale le vor preda artista *Lili Berky* dela Opera populară, *Ios. Kürth* dela Teatrul național, *Edit* și *Ibolyka Lakatos* dela teatrul liric.

Regisor: *Mih. Kertész*.

Intre partea I și II *Iosetina H. Harmath* va declama o poezie actuală. — După filmul de cinematograf de *M. Ottovay* va declama o poezie de mulțumire.

8. Tablouri vil.

a) *Secerătorii* (cu cântări exec. de *Vilma Pataky*);

b) *Soldații noștri*; c) *Cei dintâi morți eroi ai războiului*; d) *Ruga M. Sale. Apoteoză*.

Deschiderea cassei seara la orele 7 și jum. Inceputul reprezentației seara la ora 8.

INFORMAȚIUNI

Arad, 30 Iulie 1915.

Eroismul legionarilor români în război.

Ni se scrie de pe câmpul de luptă cu datul de 22 Iulie: Azi s'au împărțit decorațiile la batalionul legiunei române, pentru vitejia arătată în luptele dela Rarancea, unde aproape 6 batalioane rusești au fost nimicite de legionarii români.

Intre decorați primul a fost d. *Romul Peștean*, stegar, român ardelean din Turda, care în urma cererii proprii a fost împărțit dela honvezii ungureni la noi. Ca comandant al companiei a 3-a de legionari a luat parte la lupta dela Rarancea, unde a făcut 7 asalturi cu compania sa, capturând 350 Ruși. *R. Peșteanu* a fost decorat cu *medalia mare de argint cl. I pentru eroism*. Cu totul s'au împărțit la batalionul nostru 60 decorații. — *I. Onciulescu*, legionar român.

Darul reginei Elisabeta a României. D. prefect *Brânzeu*, dela Argeș, a hotărât ca la finele lunii acesteia să căsătorească pe toți mobilizabilii din Curtea de Argeș cari trăesc în concubinaj. La aceste căsătorii va asista și regina Elisabeta, care va dărui fiecărei perechi căsătorite o pereche de boi și alte daruri, iar după aceasta, va oferi o masă comună în amintirea regretatului rege Carol.

Regina Elisabeta a ajutat din caseta sa proprie și 26 de familii din com. Brădet (Argeș) cari au suferit de pe urma inundațiilor.

P. S. Sa d. episcop Dr. Vasile Hossu în reconvalescență. Suntem informați că P. S. Sa episcopul *Dr. Vasile Hossu* dela Gherla fiind vizitat și examinat de mai mulți distinși medici români, s'a constatat că starea P. S. Sale merge spre ameliorare și că se va restabili complet, dacă se va abține dela munca prea obositoare și intensivă, — ceea ce i s'a recomandat cu multă stăruință.

Am primit cu cea mai mare bucurie această veste. Bunul Dumnezeu să-i dăruiască deplină sănătate și putere spre a-și putea termina importantele opere începute spre binele și progresul bisericeii unite și a neamului.

D. ministru E. Porumbaru salvat dintr'o primejdie. Ni se anunță din București: Un grav accident, care din fericire a putut fi înlăturat s'a întâmplat Sâmbătă la orele 11, în împrejurările următoare:

D. *Em. Porumbaru*, ministrul afacerilor străine, se înapoia dela minister în automobil. În dreptul ministerului de comerț și industrie automobilul întâlni pe acel al dlui *M. Serghiescu*, venind cu mare iuteală în sens opus. Un accident groaznic părea inevitabil, viteza automobilului dlui Serghiescu fiind prea mare ca să-l poată opri. Șoferul dlui Serghiescu avu prezența de spirit să strângă frânele și să-și asvârlă mașina pe trotuar — cu riscul vieții chiar în momentul când tampona automobilul dlui Porumbaru pe trotuar mașina se opri de un felinar.

Nici d. Porumbaru, nici d. Serghiescu — ca și șoferul — nu s'au ales cu ceva răni.

Mașina dlui Serghiescu a fost pe jumătate sfărmată.

O mare ploale torențială am avut Duminecă cu rupere de nori — ni se scrie din părțile Lipovei — de care nici octogenarii spun că n'au mai pomenit. A început la orele 4 și jum. Apa a fost atât de mare și teribilă, încât a dus cu sine și rupt tot ce i-a stat în cale. Mai cu seamă în *Haidacut* (Temeshidegkut), a făcut mari ravagii și multă pagubă. Surpat-au nenumărate case și alte superedificate, zidite din văiuță, ruinându-le pe unele total iar pe altele în parte numai, după poziția locului.

Dus-au găini, porci, lemne până și cotețe de prin curțile oamenilor și intrând pe ferești în casele lor, îi izgonea afară ca și Cazacii pe Românii bucovineni, ca să poată mătura, să-i poată jefui. Dus-au cu sine grâu, fân, cu un cuvânt tot ce întâlnea în cale. Inneecat-au legumăriile, frânt-au și culcat-au la pământ cucuruzele cari, cu greu se vor mai putea ridica.

O turmă de porci, ce tocmai venea dela pășune fuge jumătate luată și dusă cu valurile afară din sat, unde cantitatea apei fu redusă, ieșind la largul țarinei, iar porcii scăpați dela moarte. E a treia zi astăzi, și încă se mai pot vedea oamenii strângând snopi de grâu și alte obiecte ce erau expuse peirei prin furia apei. Și deși se știe cumcă grâul și fânul n'au sărbătoare totuși îi auzi pe unii din conlocuitorii noștri Nemți, zicând: „Asta e bătaia lui Dumnezeu, că bogății nu-și mai aduc aminte de El”. — *I.*

În jurul transporturilor italo-române. Se anunță din Roma: Comercianții italieni se plâng că autoritățile competente din Salonic nu înlesnesc în deajuns transporturile pe căile ferate pentru România. Prea puține vagoane sunt întrebuințate în acest scop, pe când se fac multe înlesniri când e vorba de celelalte țări, cari sunt în legătură cu marele port egeic. Casele italienești se plâng că din cauza lipsei de vagoane, mărfurile lor destinate României se avariază în portul Salonic.

Protest belgian împotriva Germanilor. Se anunță din Haga: Supuși belgieni au prezentat un protest la guvernul olandez împotriva Germanilor, — cari — spun Belgianii — îi silesc să dea armatei germane alimente, să lucre în fabricile industriale pentru Germani și la construcțiile de fortificație, când Germanii poartă războiu contra patriei lor. Memorandumul belgian spune că Germanii violează prin aceasta purtare a lor convențiunea dela Haga.

Executarea autorilor atentatului dela Cazinoul din Sofia. Se anunță din Sofia: În curtea închisorii au fost executați Duminecă dimineața *Vichentie Atanasoff* și *Itso Santoff* principalii autori ai atentatului dela Cazinoul Municipal. Au asistat peste 200 persoane. Condamnații au întâmpinat moartea cu răceală. *Vichentie Atanasoff* a susținut cu încăpăținare până în ultimul moment că este nevinovat. Faptul acesta a provocat o rea impresie.

Principii din India pentru Anglia. După o telegramă din Londra, prințul *Maharadscha de Gwalior* a trimis guvernului englez 130.000 mărci pentru muniție. Alți principii ai Indiei au trimis Angliei parale pentru automobile, cai, aeroplane etc....

O sărbătoare în amintirea lui Jaurés. Din Paris se anunță, că partidul socialist a hotărât să sărbătorească ziua împlinirii unui an dela asasinarea lui Jaurés.

Moartea cumnatului sultanului. O telegramă din Atena anunță că *Ismail-Hairi* bey, cumnatul sultanului, a murit la Constantinopol de tifos exantematic, a cărui formă epidemică începe a bătui în armata turcească.

Ultima oră.

LĂ NOVOGEORGIEVSK DECURGE ÎNCĂ LUPTA.

Stockholm. — Din Petrograd se anunță: După știrile statului major pe țărmii Narewului e în curs o luptă vehementă, care se întinde până în regiunile forturilor dela *Novogeorgievsk*.

La Bug — spune comunicatul rus, — în regiunile Sokal și Putursica, trupele dușmane au trecut pe țărmul drept al râului.

RUSII ISI TRIMIT TRUPELE DE ELITĂ PENTRU APĂRAREA IVANGORODULUI.

Budapesta. — Cartierul pressei anunță: În Polonia-rusească, în partea sudică și în partea sud-estică la aparentă e liniște. Rușii înțeleg însemnătatea strategică a liniei ferate *Ivangorod-Lublin-Cholm* și pentru aceasta și-au concentrat acolo cele mai bune trupe sub comanda generalului *Ivanov*. La începutul războiului am aflat la Ruși harte pregătite în timp de pace despre *Galiția* și *Budapesta*. Acum soldații ruși sunt provăzuți, cu hartele Poloniei-rusești.

SITUAȚIA GRAVĂ ÎN GRECIA.

Roma. — După știri sosite din Atena situațiunea în Grecia ar fi destul de gravă. Ziarele din Atena chiar sunt de părere că guvernul ar trebui să ia măsuri energice pentru a ieși din impasul în care se află.

NEGOCIAȚIUNI TURCO-BULGARO-ROMÂNE?

Sofia. — *Cercul svonul că, în urma intrării într'o fază decisivă și satisfăcătoare a tratativelor turco-bulgare, guvernele turcesc și bulgăresc vor începe în curând negociațiunile cu guvernul român.*

3200 PRISONIERI ITALINEI ȘI 5 MITRALIERE.

Budapesta. — Cartierul pressei anunță: La Plava operațiile noastre militare decurg favorabil. Scopul lor final e capul de pod, pe care Italianii l'au atacat zadarnic.

La Monte Deisei Busi, am făcut prizonieri 3200 Italiani și am capturat 5 mitraliere.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

„ARDELEANA”

INST. DE CREDIT ȘI DE ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII ORĂȘTIE

AVIZ.

La institutul nostru află aplicare imediat doi practicanți cu praxă bună de bancă; salar lunar până la 150 cor. Reflectanții să-și înainteze documentele, prin cari dovedesc praxa de bancă, iar în cerere să amintească, că întru cât stau sub deobligământul militar.

Orăștie-Szászváros, la 28 Iulie 1915.

A 2476—2

Direcțiunea.

Absolvent al școalelor comerciale române din Brașov, liber de miliție, **CAUTĂ POST** la o bancă sau firmă comercială.

Adresa la administrație.

(Bi 2471—3).

ANUNT.

Un candidat de avocat

cu practică, află aplicare în cancelaria subscrișului.

Dr. AUREL PINTIA, adv.
Tenke (Bihar m.)

(Pi 2470—3)